

Indstilling Cavling, Berlingske

Indstilling af Katrine Jo Andersen, Chris Kjær Jessen og Lars Nørgaard Pedersen.

Der er sket noget med den undersøgende journalistik. Den handler - i hvert fald den prisbelønnede af slagsen - mest om systemer, om magt, om den politiske og erhvervsmæssige elite; om embedsmænd og politikere, der har afgivet forkerte svar; måske fordi de reportere, der udfører den form for journalistik, selv tilhører en slags elite, måske fordi den form for journalistik giver mest credit hos kolleger, på Twitter, måske fordi vi - journalisterne - mest interesserer os for det, der sker i vores egen klasse.

Af denne - og mange andre grunde - er der særlig grund til beundring for mine Berlingske-kolleger, der har bedrevet noget af årets bedste undersøgende journalistik - om arbejdere, der på uretfærdig vis er blevet udsat for fare. Uden at de, der har ansvaret for, at den slags ikke må ske, passede deres arbejde.

Krom-sagen i Berlingske bygget på den fineste tradition fra 70'erne og 80'ernes journalistik: Kviksølv i blod og urin hos ansatte fra Grindstedværket. Asbestpåvirkning hos DSB-ansatte. Arbejderne på Cheminova. Skyggerne fra den tids miljøsager er der stadig, principperne de samme - de ansatte skal kunne regne med, at virksomheder og myndigheder tager ansvar for deres sikkerhed, blandt andet ved, myndighederne fastsætter troværdige grænseværdier for farlige stoffer, som arbejdere og virksomheder har tillid til.

Myndighederne tilstræber at fastsætte grænseværdier, hvor maksimalt 1 ud af 100.000 arbejdere bliver alvorligt syge, hvis de arbejder med et specifikt stof gennem et arbejdsliv.

I særlige tilfælde har man maksimalt en grænseværdi, hvor 1 ud af 10.000 bliver syge.

I foråret 2018 gjorde forskere ved Det Nationale Center for Arbejdsmiljø en foruroligende opdagelse: Den eksisterende danske grænseværdi for det kræftfremkaldende stof krom-6 har ligget på samme niveau siden 1996. Og Ifølge de forskningsmæssige beregninger vil denne grænseværdi medføre, at hele 1 af 50 arbejdere, som gennem et arbejdsliv er i daglig kontakt med krom-6, vil udvikle lungekræft.

1 ud af 50.

Ikke én ud af 10.000.

Én ud af 50.

I en artikelserie udstillede de tre Berlingske journalister dybe problemer med grænseværdier for krom-6 og det bagvedliggende forløb, da myndighederne fandt ud af, at de havde begået fejl.

Myndighederne havde viden om alvoren om grænseværdien for krom-6 i næsten halvandet år eller mere uden at reagere på oplysningerne.

Den nye viden om krom-6 var aldrig bragt videre til ansatte, virksomheder eller det politiske system. Myndighederne havde på flere måder forsøgt at lægge låg på sagen og skrev stærkt misvisende redegørelser om forløbet.

Journalisterne har kigget kritisk i alle retninger.

Som en udløber af sagen afslørede de, at en direktør formentlig uberettiget mistede sit job som en del af sagen. At Beskæftigelsesministeriet med daværende beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen (V) og departementschef Jakob Jensen i spidsen med al sandsynlighed ofrede en direktør undervejs tilsyneladende i et forsøg på at dysse sagen ned.

De tre journalister har formidlet artikelserien med nærvær. Men mennesker i centrum.

Med omfattende research har de identificeret, opsporet og opnået kontakt og fortrolighed med personer og pårørende, som med al sandsynlighed blev ofre for krom-6 og den aktuelle grænseværdi.

Afdækningen fik en række politiske konsekvenser i form af redegørelser, ministersamråd, direktører, der skulle stå skoleret for politikere, og direktørfratrædelse.

Men vigtigst: Myndigheder er nu i fuld gang med at kortlægge omfanget af mulige skader og sygdomme forårsaget af krom-6 og er i gang med at beregne en markant mere sikker grænseværdi for at beskytte danske arbejdere.

Der ligger et omfattende metodisk researcharbejde bag artikelserien. Journalisterne har sat sig detaljeret ind i de tekniske beregninger bag grænseværdier. De har læst talrige internationale rapporter og notater om grænseværdier. Alene fodarbejdet med overhovedet at få de relevante forskere til at træde frem i offentligheden er forbilledligt. Alt tyder på, at ledelserne i Arbejdstilsynet og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø forsøgte at tie om den nye viden. Journalisterne har fundet gamle rapporter, som viste, at de danske myndigheders udlægning af forløbet var forkert. Og de har skaffet fortrolige notater, som underbyggede, at en direktørfratrædelse byggede på et usagligt grundlag.

Det er metodisk en fornem præstation.

De fortjener vores ære og en pris.

Med venlig hilsen

Simon Andersen
Nyhedschef